

Utbildningsinspektion i Rådmansö skola

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Rådmansö skola	Antal barn/elever/studerande
Grundskola	223
Förskoleklass	26

Enheten Rådmansö tillhör distriktet Norrtälje 1 och innefattar förskoleklass och årskurserna 1-9 samt förskola med tre avdelningar, familjedaghem och fritidshem 6-12 år som är integrerad i skolans lokaler. För förskolan, familjedaghemmen och fritidshemmet har rektor hjälp av en verksamhetsansvarig. Inspektionen innefattar förskoleklassen och grundskolan.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i fyra arbetslag: förskoleklass – årskurs tre i A- respektive B-spår, årskurserna 4-6 samt årskurserna 7-9. Undervisningen i F-3 sker i åldersblandade grupper. Enligt kommunens egen statistik för år 2003 finns i Rådmansö grundskola 27,4 årsarbetare och i förskoleklassen 2,4.

Skolans inriktning är kultur- och musik med bl.a. nära samarbete med Rådmansö kyrka.

Enheten är ett inflyttningsområde med många fritidsboende som blir bofasta. Under de tre senaste läsåren har en utbyggnad av skolan skett och under innevarande läsår är skolan fullt utbyggd t.o.m. årskurs 9. Flertalet elever har lång skolväg och åker skolskjuts.

Skolans huvudbyggnad, där förskoleklasserna t.o.m. årskurs tre finns, är från 1920-talet. Övriga klasser är belägna i sidobyggnader. I en av sidobyggnaderna finns en idrottshall där även klassrummen för årskurserna 5-9 är belägna.

Genomförandet av inspektionen i Rådmansö skola

Skolverket sände den 17 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för Rådmansö skola har bestått av undervisningsrådet Elisabeth Ritchey samt experten Björn Bylund. Besök i Rådmansö skola inleddes den 2 mars 2004 och avslutades den 3 mars 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Rådmansö skola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Rådmansö skola genomfördes formella intervjuer med lärare, föräldrar, elever, elevråd samt rektor. Lektioner i förskoleklassen och årskurserna 1-9 besöktes. Under besöket fördes också samtal med annan personal och elever än de formellt intervjuade.

Nämns inte förskoleklassen specifikt i rapporten gäller beskrivna förhållanden även denna verksamhet.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Rådmansö skola framstår resultatet avseende normer och värden som delvis mycket bra. Gemensamma värdegrundsfrågor diskuteras regelbundet i samtliga klasser, vilket beskrivs i avsnittet Arbetsmiljö och delaktighet. Eleverna uppger att de trivs i skolan, att de känner sig trygga och att de vuxna lyssnar på dem. Skolverkets inspektörer observerar vid inspektionen en positiv stämning bland elever och personal med ömsesidig respekt och vänlighet. Eleverna uppger att om något händer vänder de sig till de vuxna i skolan som alltid ingriper och att ingen mobbning eller kränkande behandling förekommer.

I en elevenkät för årskurserna 5 och 9 som under 2002 genomfördes för hela Norrtälje kommun var medelvärde för eleverna i dåvarande årskurs 5 på Rådmansö skola 4.5 – på en femgradig skala - på frågan om de känner sig trygga och om de trivs i skolan.

I motsvarande föräldraenkät för elever i årskurserna 2 och 5 uppgav 80 procent av föräldrarna att de är nöjda eller mycket nöjda med skolan och på frågor om deras barn känner sig trygga, om det är en positiv stämning och om det är roligt att gå till skolan låg medelvärde för föräldrarna på ca 3.9. I inspektionens föräldraintervjuer bekräftas bilden av skolan som trygg och trivsamt och att de vuxna i skolan ingriper snabbt och kraftfullt om något händer.

När det gäller elevinflytande är dock resultaten inte lika bra. Eleverna deltar med viss oregelbundenhet i klassråd och elevråd och några av de äldre eleverna upplever att de endast har få möjligheter att påverka och vara delaktiga i beslut rörande skolan och utbildningen. De vuxna lyssnar visserligen på dem, men eleverna upplever att ingenting händer. Några elever uttrycker tveksamhet kring nödvändigheten av att kunna påverka och några lärare uppgav att eleverna visar ett svagt intresse av att vara delaktiga i beslut.

Elevernas möjligheter till ansvar och inflytande över sitt eget lärande framstår likaså som delvis begränsat, särskilt bland de äldre eleverna. De yngre, i årskurserna 1-3, arbetar efter egna planeringar och utvärderingar och har möjligheter att själva välja vad de vill arbeta med. De äldre eleverna upplever att de sällan eller aldrig får vara delaktiga i planering och utvärdering av sitt eget lärande.

Sammanfattningsvis bedöms resultatet avseende normer och värden som delvis mycket bra och delvis som acceptabelt. Eleverna uppger att de trivs, att de är trygga och att det är roligt att gå till skolan. Om något händer vänder sig eleverna till någon vuxen i skolan som ingriper. Detta bedöms av inspektörerna som mycket bra. Elevernas möjligheter till inflytande över utbildningen både avseende de formella råden och elevernas inflytande över sitt eget lärande bedöms som ett förbättringsområde, framför allt för de äldre eleverna.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Rådmansö skola finns ett väl utvecklat system för dokumentation och kontroll av elevernas läsutveckling i det s.k. läsutvecklingsschemat LUS. Elevernas kunskaper i matematik dokumenteras på liknande sätt.

Resultatet av de nationella proven 2003 för årskurs 5 visar att i svenska har 93 procent av pojkarna och 100 procent av flickorna nått målen. I matematik har 100 procent av pojkarna och 81 procent av flickorna nått målen och i engelska är motsvarande siffra för pojkarna 100 procent respektive för flickorna 91 procent. Av intervjuerna framgår att de elever som inte når målen erbjuds någon form av stöd.

Kunskapsresultatet i övriga ämnen dokumenteras bl.a. i s.k. portfoliopärmar. Portfoliomethodiken innebär att eleverna under en längre tid samlar sina arbeten och tränas i att sätta mål, reflektera över och utvärdera sin egen kunskapsutveckling. Föräldrarna berättar i inspektionen att de är nöjda med barnens kunskapsutveckling och den information de får om deras utveckling i utvecklingssamtalen. En övergripande sammanställning av resultaten i övriga ämnen saknas dock.

Eftersom det tidigare inte funnits elever i årskurs 9 på skolan finns inte heller något resultat av nationella prov eller betyg för dessa elever. Eleverna uppger i intervjuerna att de i de flesta ämnen får information om vad de ska kunna för att nå målen. De har också fått information om betygskriterier och anser att betygssättningen är rättvis.

Arbetet med att ta fram lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna har påbörjats.

Sammanfattningsvis bedöms resultatet av det pedagogiska arbetet som bra. Det finns ett väl utvecklat system för dokumentation och kontroll av elevernas kunskapsutveckling i olika ämnen. Eleverna får information om målen för utbildningen och uppfattar betygssättningen som rättvis. Föräldrarna är nöjda med barnens kunskapsutveckling och den information de får i utvecklingssamtalen.

Ett förbättringsområde är att ta fram en samlad bild över elevernas resultat i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Rådmansö skola arbetar man regelbundet och bra med värdegrundsfrågor, t.ex. genom övningar i Lions Quest - värderingsövningar från organisationen Lions. Så fort något händer tas detta upp i klassrådet eller vid andra tillfällen, och enligt personalen informeras arbetslaget och ibland hela skolan när något har hänt. Värdegrundsarbetet utvärderas regelbundet i arbetslagen och vid personalkonferenser. Enligt såväl elever, personal som föräldrar förekommer sällan kränkande behandling eller mobbning.

Gemensamma regler finns för skolan. Eleverna i årskurserna 7, 8 och 9 har varit delaktiga i att tillsammans med sina lärare utarbeta regler som finns uppsatta på klassrumsdörrarna.

Det finns ett väl fungerande rastvaktssystem där den rastvaktande läraren tar på sig en väst i självlysande färg för att eleverna lätt ska kunna känna igen vem det är som "vaktar".

Det finns ett tydligt och bra handlingsprogram mot kränkande behandling och mobbning. Handlingsprogrammet tar upp förebyggande åtgärder som t.ex. vuxnas närvaro på rasterna samt vilka åtgärder som ska vidtas vid mobbning eller kränkande behandling. Kränkningar mellan vuxna och elever behandlas dock inte. Enligt personalen har de varit delaktiga i att ta fram handlingsprogrammet som också används aktivt när något händer. Föräldrarna känner till handlingsprogrammet och uppger att det har diskuterats på enhetsrådet.

Det finns två elevråd – ett för de yngre eleverna (årskurs 1-6) och ett för de äldre (årskurs 7-9). I kvalitetsredovisningen anges att skolans måluppfyllelse om att alla elever under sin skoltid ska ha haft uppdrag inom t.ex. klassråd, elevråd eller enhetsråd inte är helt tillfredsställande, bl.a. för att det upplevs som svårt att engagera alla elever. Eleverna uppger i intervju till Skolverkets inspektörer att klassråden många gånger ställs in för att det inte finns något att diskutera. Under en period har inte heller de båda elevråden haft några möten på grund av att de ansvariga lärarna varit sjukskrivna.

Elevernas möjligheter att delta i planering av den egna utbildningen framhålls i skolans verksamhetsplan. De äldre eleverna uppger dock att de sällan eller aldrig deltar i planeringen av det egna lärandet. Speciellt i årskurserna 7, 8 och 9 styrs lärandet i hög grad av lärarna och av läromedlen. Ett undantag är de arbetspass som benämns "Eget arbete" då eleverna får välja vad de vill arbeta med, t.ex. om de kommit efter i något ämne eller om de har en läxa eller en uppgift som behöver göras färdigt. Men även under detta arbetspass kan eleverna endast välja sådana arbetsuppgifter som redan är planerade och beslutade av lärarna. I inspektionen bekräftas genom observationer att de yngre eleverna, framför allt i årskurserna 1-3, har större möjligheter att påverka innehållet i undervisningen, medan de äldre elevernas möjligheter till inflytande framstår som mycket begränsat.

De föräldrar som Skolverket intervjuade uppfattar informationen från skolan som mycket bra. Den sker via e-post, veckobrev från mentorer och skrivelser från rektor. De yngre barnen har kontaktbok för daglig kommunikation mellan hemmet och skolan eller dagbok där barnens veckoplanering samt utvärdering av veckans arbete skrivs in och delges föräldrarna. I varje klass utses två föräldrar till klassombud som företräder föräldrarna och bildar ett nätverk, samrådsföräldrar. Samrådsföräldrarna utser i sin tur representanter till enhetsrådet. I enhetsrådet ingår rektor som ordförande samt lärarrepresentanter och två äldre elever från elevrådet.

Sammanfattningsvis framstår skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet som till vissa delar bra, till andra delar acceptabelt. Det förekommer ett regelbundet arbete för att förebygga och åtgärda kränkande behandling och handlingsprogrammet är tydligt och väl genomarbetat. Detta bedöms som bra. Dock bör programmet även innefatta kränkningar mellan vuxna och elever.

Elevernas möjligheter till delaktighet är till vissa delar otillfredsställande och bör förbättras, framför allt för de äldre eleverna. Klassråd och elevråd förekommer sporadiskt och särskilt de äldre eleverna bedöms ha begränsade möjligheter att påverka innehållet i undervisningen samt att vara delaktig i planering av sitt eget lärande. Detta bör förbättras. Detsamma gäller arbetssättet för de äldre eleverna som i hög grad styrs av läromedlen och lärarnas planering.

Informationen till föräldrarna samt deras möjligheter till delaktighet bedöms som bra.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Rådmansö skola har en inriktning mot kultur och musik där samarbetet med Rådmansö kyrka är av stor betydelse. Bl.a. bistår kyrkan med ekonomiska medel för att t.ex. hyra in danspedagoger och körledare samt finansierar en turné i Dalarna med skolans sångkör. Kyrkan har även varit delaktig i skolans tema-vecka "Skärgårdsliv" då elever i årskurs 8 tillbringat en vecka i skärgården. Bidragen från kyrkan betraktas av samtliga intervjuade som ett värdefullt tillskott och en förhöjning av kvaliteten i undervisningen.

I Rådmansö skola har man nyligen tagit fram arbetsplaner för förskoleklassen och årskurserna 1-3 där det tydligt framgår vad barnen ska kunna i läsning, skrivning och i matematik. Elevernas kunskapsutveckling i svenska dokumenteras med hjälp av LUS-schema. För de yngre eleverna, t.o.m. årskurs 3, har lärarna utarbetat en egen variant av LUS-schemat och en motsvarande dokumentation för bedömning av elevernas skrivutveckling. När det gäller matematikundervisningen dokumenteras de yngre elevernas kunskaper med hjälp av en tydlig mall i form av en "hage", där olika moment fylls i allt eftersom eleverna når de planerade delmålen. Ett matematikutvecklingsschema för de yngre barnen är under utveckling. Dokumentation i matematik för de yngre eleverna kompletteras med diagnostiska prov för årskurs 2 samt de diagnoser som finns i läromedlet.

I Rådmansö skola reflekterar barnen över sin egen kunskapsutveckling och väljer – ibland tillsammans med läraren - vad som ska finnas i de s.k. portfolio-pärmarna som följer barnen från förskoleklassen genom hela skoltiden. Pärmarna används också som underlag vid utvecklingssamtalen då lärare, elever och föräldrar gemensamt samtalar om elevernas kunskapsutveckling. I kommunen pågår regelbundna träffar för ämneslärarna där likvärdighet i bedömningarna diskuteras. Detta gäller samtliga ämnen och uppfattas av personalen som mycket positivt.

Undervisningen för de yngre eleverna tar sin utgångspunkt i elevernas egen planering och utvärdering och präglas av ett varierat arbetssätt, där eleverna arbetar självständigt, både enskilt och i grupp, framför allt under det arbetspass som benämns "Eget arbete". När eleverna nått de föreskrivna målen, går de själva vidare med nästa moment. Återkommande temaarbeten är vanligt förekommande och är mycket uppskattade av elever, föräldrar och personal.

Utvärdering av undervisningen sker av lärare och elever tillsammans i t.ex. portfolio-pärmar och i elevernas egna planeringsböcker. Övergripande utvärdering för hela skolan saknas.

Arbetet med lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna har nyligen påbörjats genom att de mål eleverna ska uppnå i slutet av årskurs 3 respektive 6 i samtliga ämnen har dokumenterats. Detta är enligt rektorn också ett sätt att upprätthålla den röda tråden från förskoleklass t.o.m. årskurs 9. Inspektörerna kunde dock konstatera att det finns mycket lite samverkan mellan de olika arbetslagen och att tidigare läroplaners stadietänkande lever kvar i skolans organisation och lärarnas olika kompetens inte alltid tas tillvara.

Andelen barn i behov av särskilt stöd uppges vara stort, men alla barn som är i behov av stöd får någon form av stöd - även om det inte alltid uppfattas vara tillräckligt mycket eller rätt utformat utifrån elevernas specifika behov. För några av eleverna med diagnos finns elevassistenter. Enligt intervjuer med skolans

lärare utgår stödet oftare från vilka lärare som finns tillgängliga och hur de kan samverka och organisera undervisningen i t.ex. smågrupper eller halvklasser. Detta innebär att vissa elever och elevgrupper får ett bra stöd i t.ex. läsning och matematik medan andra elever får betydligt mindre stöd. Särskilt i årskurserna 4, 5 och 6 är undervisningen ofta organiserad i halvklasser. Lärare med specialpedagogisk kompetens saknas.

Det finns enligt personalen ett bra samarbete med resursteamet – dit skolpsykolog, kurator, skolsköterska och specialpedagog hör - och lärarna får vid behov viss handledning, dock inte tillräckligt enligt lärarintervjuerna.

Sammanfattningsvis bedöms arbetet med den pedagogiska verksamheten och undervisningen till övervägande delen som bra. Arbetet med att ta fram lokala kursplaner för att förtydliga målen har påbörjats. Detta är ett fortsatt förbättringsområde. Inspektörerna ser positivt på de centrala ämneskonferenserna där likvärdighet i betygssättningen diskuteras. Förbättringsområde är att utveckla samarbetet mellan personal i de olika arbetslagen för att säkerställa likvärdigheten i elevernas utbildning

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

I Rådmansö skola är rektorn enligt personalen väl förtrogen med verksamheten genom att han styr och leder den pedagogiska verksamheten i olika möten med personalen. Även föräldrar och elever uttrycker att rektorn engagerar sig i skolans problem och att han ibland går in och vikarierar. Det finns för enheten en kortfattad verksamhetsplan där vissa mål finns beskrivna. Utvärdering och uppföljning av dessa mål saknas dock.

Rektorn uppger att det finns ett gott samarbete med distriktschefen och övriga rektorer i distriktet. De resultat som rektor lämnar vidare till central förvaltningsnivå är bl.a. resultaten av elevernas läsutveckling via LUS-schemat samt resultaten av nationella prov i årskurserna 5 och 9. Någon återkoppling tillbaka ges dock inte.

Utvärdering med elever och föräldrar sker en gång per år centralt för hela kommunen. Någon egen utvärdering har inte skett. I slutet av förra året påbörjades arbetet med att ta fram en kvalitetsredovisning utifrån en mall som tagits fram centralt i kommunen. Här anges resultat, åtgärder och analys. Kvalitetsredovisningen är inte känd hos personalen men rektor uppger att den bygger på Växtkraft – Mål 3-arbetet där personalen varit delaktig. Uppdraget om kvalitetsredovisningen fick skolorna så sent som i november 2003 och har därför inte

förankrats bland personalen, enligt rektorn. De föräldrar och elever som inspektörsteamet träffade känner inte till kvalitetsredovisningen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att skolans styrning och ledning är acceptabel men att utvärdering och uppföljning behöver utvecklas. Skolans arbete med kvalitetsredovisning har just påbörjats och behöver utvecklas och förankras bland elever, personal och föräldrar.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Rådmansö skola arrangeras språkval i årskurs 6 som en s.k. språkverkstad där eleverna får prova på de tre språken tyska, spanska och franska. Inför årskurs 7 får eleverna sedan välja språk. På grund av lärarproblem erbjuds eleverna för närvarande enbart undervisning i franska i årskurs 6. Franska erbjuds dock inte som val i årskurs 7.

Eleverna uppger att de på grund av lärarproblem inte fått tillräckligt med undervisning i engelska. På förfrågan från inspektörerna bekräftar rektorn att svårigheter har funnits och att han har för avsikt att särskilt uppmärksamma elevernas eventuella behov av stöd i engelska. Eleverna i årskurs 9 uppger även att de inte fått tillräckliga kunskaper i kemi och att det tidigare inte funnits möjligheter till laborationer. En lärare har dock nyligen anställts och rektorn uppger att eleverna kommer att kunna nå målen innan läsårets slut.

Elevers val arrangerades förra terminen genom att eleverna en gång i veckan fick välja mellan olika alternativ som bl.a. media, musik och idrott. Denna termin har elevers val i stället förlagts till två heldagar, vilket eleverna genomgående var missnöjda med. Att utforma elevers val i samarbete med elevernas önskemål skulle för skolans del kunna vara ett led i förbättringsområdet att öka elevernas inflytande.

I skolan finns enligt rektorn en funktionshindrad elev som bedöms ha likvärdig tillgång till utbildning jämfört med övriga elever.

Sammanfattningsvis bedömer Skolverkets inspektörer att tillgången till pedagogisk verksamhet och undervisning är acceptabel. Förbättringsområden är dels elevers val, dels organiseringen av språkvalet så att eleverna har möjligheter att fortsätta i årskurs 7 med de språk de läser i årskurs 6. Rektor bör även uppmärksamma undervisningen i engelska och kemi samt kontrollera att eleverna får de timmar de har rätt till enligt timplanen.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Principerna för resursfördelning utgår från de resurser skolan tilldelas med utgångspunkt för elevantalet. Resurserna inom skolan fördelas sedan efter diskussioner i arbetslaget och på arbetsplatsträffar. Vid personalintervjuerna framkommer dock att resurserna inte är uppfattas som tillräckliga för vissa elever. Detta har tidigare redovisats under rubriken Pedagogisk verksamhet och undervisning.

Andelen behörig personal är enligt skolans egen statistik 77 procent. Rörligheten i personalstyrkan har under de senaste åren varit stor beroende på att flera pedagoger varit föräldralediga och långtidssjuk-skrivna och då ersatts av obehöriga lärare. Personalsituationen är nu enligt rektorn mer stabil även om svårigheter fortfarande finns att rekrytera behöriga lärare i NO och i språkval. Specialpedagog saknas och rektor ser för närvarande inga ekonomiska möjligheter att anställa en sådan. Lärarna erbjuds i stället handledning från resursteamet.

Personalen befinner sig mitt uppe i arbetet med Växtkraft-Mål 3, steg 1, vilket kommer att mynna ut i en kompetensutvecklingsplan för samtliga anställda inom enheten. Kompetensutveckling har skett för pedagogerna i användandet av LUS-schema samt i teknik, specialpedagogik och handledarskap.

Lokalerna är av ojämn kvalitet. Vissa utrymmen är rymliga och i hög grad ändamålsenliga - speciellt idrottshallen men även musiksalen och de klassrum som finns i samma byggnad som denna - medan andra lokaler är små och enligt kvalitetsredovisningen från år 2003 inte ändamålsenliga. Undervisningen i textilslöjd sker t.ex. i en mycket liten sal, klassrummen tillhörande årskurserna 5 och 6 är mycket små i förhållande till antalet elever och viss undervisning i årskurserna 7-9 sker i en stor sal som saknar ljudisolerade plattor i taket. Bristen på gruppum är ett annat problem. I utvärderingsenkäten från år 2002 ger eleverna medelvärde 2 på frågan om skollokaler är trivsamma. Enligt observationer och vad som framkommit i intervjuerna kan dock pedagogisk undervisning ske i lokalerna.

Datorer finns i klassrummen, men enligt elever och personal krånglar ofta uppkopplingen och det tar lång tid innan kommunens datasupport har åtgärdat problemen.

Sammanfattningsvis bedöms området resurser som acceptabelt. Förbättringsområden är lokalerna som bör utvecklas beträffande ändamålsenlighet. Likaså är personalens utbildningsnivå inte helt tillfredsställande och datorerna fungerar inte fullt ut. Detta bör åtgärdas.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Rådmansö skola övergripande är av god kvalitet. Resultatet av arbetet med normer och värden är bra. Eleverna trivs och känner sig trygga på skolan. Det finns ett väl utvecklat system för dokumentation och kontroll av elevernas kunskapsutveckling i olika ämnen, och föräldrarna är nöjda med barnens kunskapsutveckling och den information de får i utvecklingssamtalen. Det förekommer ett regelbundet och bra arbete för att förebygga och åtgärda kränkande behandling och handlingsprogrammet är tydligt och väl genomarbetat. Den pedagogiska verksamheten och undervisningen är till övervägande delen bra.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas möjligheter till inflytande i klassråd och elevråd,
- elevernas inflytande över sitt eget lärande - framför allt gällande de äldre eleverna,
- handlingsprogram mot kränkande behandling så att det även innefattar kränkningar mellan vuxna och elever,
- information om målen för utbildningen till elever och föräldrar,
- samarbete mellan personal i de olika arbetslagen,
- skolans kvalitetsarbete innefattande utvärdering, uppföljning samt kvalitetsredovisning,
- organisering av språkvalet så att eleverna har möjligheter att fortsätta i årskurs 7 med de språk de läser i årskurs 6,
- undervisning i engelska och kemi,
- ändamålsenlighet i vissa av skolans lokaler samt
- datasupport.

Datum

Ort

2004-09-28

Stockholm

Elisabeth Ritchey

Björn Bylund